

Aan de voorzitter van de commissie Rekening &
Audit van de gemeente Leidschendam-
Voorburg
Postbus 905
2270 AX Voorburg

Datum 22 mei 2012

Ons kenmerk 729117

Uw brief/kenmerk

Contactpersoon Mevrouw M. Ibrahim

Telefoon (070) 300 8592 fax (070) 300 8401

Bijlagen

Onderwerp Reactie op notitie regionale rekenkamerfunctie

Geachte heer Rozenberg,

Via de secretaris van de commissie Rekening & Audit ontving de rekenkamercommissie uw verzoek een reactie te geven op de notitie regionale rekenkamerfunctie Haaglanden van 28 maart 2012. Hiermee doe ik u deze reactie toekomen.

Conclusie van de rekenkamercommissie is op hoofdlijnen dat een regionale invulling van de rekenkamerfunctie voor een gemeente met de omvang van Leidschendam-Voorburg niet nodig is en weinig zal toevoegen. Indien de gemeente daaraan toch de voorkeur geeft lijkt een samenwerking tussen maximaal twee of drie gemeenten aan te bevelen.

In het onderstaande zal de rekenkamercommissie u enkele overwegingen aanreiken die haar tot deze conclusie hebben geleid. De commissie volgt daartoe de opbouw van de notitie.

1. Voor- en nadelen van een regionale rekenkamer

1.1 Lange doorlooptijd

De notitie veronderstelt dat sneller onderzoek mogelijk is bij eigen onderzoekscapaciteit en dat het maandelijkse vergaderritme bij het commissiemodel eveneens vertragend werkt. Beide veronderstellingen worden niet onderbouwd. Op grond van de eigen ervaring herkent de rekenkamercommissie die ook niet.

Zo valt niet in te zien dat ambtelijke onderzoekers sneller en efficiënter werken dan externe bureaus, die op specifieke deskundigheid worden ingehuurd, zodat steeds het meest competente bureau kan worden gekozen. Het is onwaarschijnlijk dat de eigen onderzoekscapaciteit steeds over de relevante specifieke deskundigheid beschikt.

Minstens zo belangrijk is, dat de opdrachtgever bij uitbesteding van het onderzoek tevoren scherper zal nadenken over de vraagstelling.

Het tempo van de werkzaamheden is bepaald niet afhankelijk van het vergaderritme. Afgezien van de mogelijkheid om desgewenst vaker te vergaderen bieden telefoon en mail goede mogelijkheden voor intensief contact tussen voorzitter, leden en secretaris van de commissie om snelle voortgang van de werkzaamheden te verzekeren, zoals uit onze eigen commissiepraktijk is gebleken.

In de praktijk wordt de lange doorlooptijd voor een belangrijk deel veroorzaakt door het ambtelijk en bestuurlijk hoor en wederhoor, die naar verhouding veel tijd kosten. Dit mede omdat de daarvoor geldende termijnen regelmatig worden overschreden. Voor onze commissie was dit zelfs aanleiding in de brief aan de gemeenteraad van 28 maart 2012, waarbij het rapport inzake het Minimabeleid werd aangeboden, voor te stellen de verplichting tot bestuurlijk hoor en wederhoor te heroverwegen.

1.2 Regionaal onderzoek

Verondersteld wordt dat een regionale rekenkamerfunctie regionaal onderzoek beter mogelijk zou maken. In de praktijk is tot nu toe weinig vraag vanuit de raden naar regionaal onderzoek. Bovendien zijn de samenwerkingsverbanden tussen gemeenten zeer verschillend qua deelnemende gemeenten en zal dat werkgebied zelden overeenkomen met de gebiedsomvang van de regionale rekenkamerfunctie. Uit het onderzoek naar de gemeenschappelijke regeling reinigingsbedrijf Avalex is gebleken dat ook op ad hoc-basis een gezamenlijk onderzoek met de verschillende betrokken rekenkamer(commissie)s goed mogelijk is.

1.3 Benchmarkinformatie

In de notitie wordt gesteld dat benchmarkinformatie toegevoegde waarde heeft en kan leiden tot competitie en leereffecten. Hoewel de rekenkamercommissie deze stelling onderschrijft meldt zij uit haar ervaring van het werken voor twee gemeenten dat deze benchmarkinformatie in de praktijk niet altijd op prijs werd gesteld. Veelal werd er de voorkeur aan gegeven dat onderzoeksresultaten per gemeente werden gepresenteerd, zonder een expliciete vergelijking.

2. Welke organisatiemodellen zijn mogelijk en welke verdient de voorkeur?

2.1 Directeursmodel versus commissie- of collegemodel

Welk model ook wordt geprefereerd, voorop staat dat er voor een deugdelijke relatie met de raad of raden moet worden gezorgd, waarbij in ieder geval de mogelijkheid voor een ruime inbreng bij het selecteren van onderzoeksonderwerpen dient te zijn verzekerd. De rekenkamercommissie ziet in een meerpersoonsmodel duidelijke voordelen. Door de betrokkenheid van meerdere personen kan een breed palet aan deskundigheden worden benut. Het vervullen van vacatures geeft in het algemeen weinig problemen; tal van mensen zijn bereid en in staat zich op parttime basis in te zetten. Ook discussie over

onderwerpkeuze en onderzoekopzet zorgt in deze setting voor zorgvuldiger besluitvorming. Bovendien biedt het meerpersoonsmodel betere garanties voor de continuïteit.

2.2 Gemeenteraadsleden in de rekenkamer(commissie)

Los van de omstandigheid dat de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties heeft aangekondigd de mogelijkheid tot het benoemen van raadsleden in rekenkamercommissies uit de wet te willen verwijderen, meent ook de rekenkamercommissie dat het onwenselijk is gemeenteraadsleden in deze dubbelrol te benoemen. De algemene maatschappelijke afkeer van “slagers die hun eigen vlees keuren” is naar het oordeel van de commissie daarvoor voldoende reden.

3. Hoe kunnen de financiële bijdragen van gemeenten worden geregeld?

3.1 Een of meerdere gemeenten

Uit de notitie blijkt dat het in financieel opzicht weinig uitmaakt of een rekenkamer voor één of voor meerdere gemeenten werkt. De schaalvoordelen zijn zeer bescheiden. Zo is het huidige budget van de rekenkamercommissie € 63.000 en wordt in de notitie een bijdrage van € 64.000 genoemd. Het ligt in de rede voor een combinatie met meerdere gemeenten te kiezen als die gemeenten op allerlei terreinen voor samenwerking hebben gekozen. De opzet en uitvoering van eenzelfde onderzoek is voorts doelmatiger naarmate de gemeenten gelijksoortiger zijn. De rekenkamercommissie wijst er uit de eigen parktijk wel op, dat het na enkele jaren moeilijker kan worden onderzoeksonderwerpen te vinden die in alle betrokken gemeenten spelen.

3.2 Efficiëntie; vaste en variabele kosten

In het gepresenteerde kostenplaatje worden de elementen van doelmatigheid en (kosten-)efficiency eigenlijk niet behandeld. Duidelijk is wel, dat samenwerking niet noodzakelijk is vanuit kostenoverwegingen. Daar zouden dus andere voordelen tegenover moeten staan. De notitie draagt die slechts in bescheiden mate aan.

De rekenkamercommissie meent dat een verhouding tussen vaste en variabele kosten zoals in het voorbeeld vermeld, een zo beperkt vast budget tot gevolg zal hebben dat daarmee een eigen onderzoeksstaf van enige importantie moeilijk is op te bouwen. De nadruk op veel gemeentespecifiek onderzoek en daarmee op variabele kosten zal noodzakelijkerwijs leiden tot veel uitbesteding van onderzoekswerk. Teneinde dat te voorkomen was in hoofdstuk 1 van de notitie nu juist gekozen voor regionale samenwerking.

Conclusie

De rekenkamercommissie concludeert uit het voorgaande dat regionale samenwerking slechts een beperkte meerwaarde zal hebben voor de gemeente Leidschendam-Voorburg. Vele overwegingen, zoals gemeentespecifiek onderzoek, de afstand tot de raad en de financiën, wijzen voor een gemeente van die omvang eerder in de richting van een keuze voor een eigen rekenkamer(commissie).

Indien toch voor regionale samenwerking wordt gekozen zou het collegemodel de voorkeur hebben boven het directeursmodel.

Hoogachtend,
de voorzitter van de rekenkamercommissie
Leidschendam-Voorburg,

mr. W.J.K. Brugman